

Poštovani,
u pravitku vam dostavljam razmatranja u svezi s vašim prijedlogom pravopisa.
Srdačan pozdrav!
Krešimir Grubanović, prof.
Slavonski Brod

Poštovani!

Slobodan sam prokomentirati vaš prijedlog pravopisa hrvatskoga jezika, koji ste stavili na javnu raspravu 15. travnja 2013. Unatoč najavama da ćete ukloniti višestrukosti, ipak ste ih zadržali, mada ne vidim nikakav razlog. Višestrukosti su opravdane jedino ako ste ih ostavili kao mogućnosti koje bi se iskristalizirale kroz javnu raspravu te dovele do jednoga rješenja. Komentiranje prijedloga bilo bi olakšano kad biste svakomu pravilu pridružili jedinstvenu (brojčanu, slovnu ili mješovitu) oznaku, što preporučujem da učinite u konačnoj inačici. Kako bih pojednostavnio praćenje, očitovat ću se samo o pravilima s kojima se ne slažem.

1. komentar (Glasovi u dodiru. Ispadanje suglasnika. 10. str.)

Izostavite napomenu kojom se dopuštaju oblici precī, suci i sveci jer se krši načelo dosljednosti.

U drugoj napomeni izostavite treći odlomak kojim se dopuštaju izostavljanje d i t u iznimno čestih višesložnih riječi jer se narušava načelo dosljednosti.

Izostavite četvrtu napomenu kojom se dopuštaju oblici sučev i svečev jer se ne poštuje načelo dosljednosti.

2. komentar (Dvoglasnik ie. Kraćenje dvoglasnika. 11. str.)

Glede pokrivenoga r trebalo bi odrediti da se piše je, a ne e (suprotno od ovoga što ste vi naveli), dakle prijeći, prijelaz, prjelazak. Ukoliko želimo biti dosljedni, moramo se dosljedno držati jekavskoga odraza jata. Kao iznimke možemo ostaviti napredak (od naprijed), privreda (od privrijediti) i vremena (od vrijeme), iako bi ih bilo bolje ponuditi kao dvostrukosti pa lektorskom praksom kroz neko (ne predugo) vrijeme osnažiti oblike s je (naprjedak, privrjeda, vrijeme) te time biti dosljedan. Time otpadaju druga i treća napomena na 11. stranici.

3. komentar (Veliko i malo početno slovo. Ostala imena. 15. str., desni stupac)

U četvrtom odlomku napomene propisuje se pisanje malim slovom opisnih naziva imena javnih ustanova (zagrebačko sveučilište). Budući da u Zagrebu postoji samo jedno sveučilište te se u tom nazivu misli na točno određeno sveučilište, time je sveučilište skraćeni naziv točno određene ustanove pa ga treba pisati velikim slovom, a onda i sve odgovarajuće primjere (velški Sabor).

4. komentar (Veliko i malo početno slovo. Ostala imena. 17. str., lijevi stupac)

U drugoj napomeni izostaviti treći odlomak ili propisati pisanje velikim slovom jer to nisu poopćena imena (kalodont zamjenjuje pastu za zube, levisice zamjenjuju traperice, ali fiat ili audi nisu zamjena za automobil), već zaštićene robne marke.

5. komentar (Sastavljeno i nesastavljeno pisanje. Imenice. Višerječnice. 20. str.)

Propisati pisanje pokrate i imenice sa spojnicom jer, kako i sami navodite, pokrata se ne sklanja, a ima i vlastiti naglasak.

6. komentar (Sastavljeno i nesastavljeno pisanje. Imenice. Pisanje sa spojnicom. 21. str.)

U drugom odlomku napomene izrijekom zabraniti navedene oblike bez spojnice (Ivanić Grad) te propisati isključivo spojnicu.

7. komentar (Sastavljeno i nesastavljeno pisanje. Pridjevi. Jednorječnice. 21. str.)

Ukinuti drugu napomenu.

8. komentar (Sastavljeno i nesastavljeno pisanje. Prilozi. 26. i 27. str.)

Odlučiti se ili za na primjer ili za naprimjer. Propisati pisanje ili u redu ili uredu.

9. komentar (Pisanje riječi iz stranih jezika. Pisanje općih riječi i sveza. 28. str.)

Pridjeve od zemljopisnih imena (ako nisu pohrvaćena, naravno) pisati izvorno do glasa koji se mijenja (New York>newyorški, Chicago>chicaški).

10. komentar (Pisanje riječi iz stranih jezika. Pisanje imena. 29. str.)

Imena pokrajina, a osobito saveznih država, pisati po fonološkom načelu te ih pohrvatiti (Ajdaho, Kentakij, Misisipij, Novi Hempšir /zadržati p, iako se izvorno izgovara bez p/, Rurska, Sarska, Juta, Vels...). Ukloniti napomenu u ovom potpoglavlju.

11. komentar (Kraćenje riječi. Kratice. 31. str.)

Predlažem da se takozvani krati u tkz., umjesto tzv. jer pripada starijoj tradiciji.

12. komentar (Kraćenje riječi. Oblici i izvedenice. 32. str.)

Izostaviti „ali se ne čita“ u „Kod pokrata ženskoga roda (...) završno a bilježi se“.

13. komentar (Kraćenje riječi. Kratice. 33. str.)

Predlažem da se sve pokrate izgovaraju prema hrvatskim nazivima slova, unatoč tradiciji (be-be-ce za BBC, pe-ce za PC...) jer nije uvijek svima znano iz kojega jezika dolaze (BCG po francuskom izvorniku treba izgovarati be-se-že, ali malo to ljudi zna; kako bismo svima olakšali izgovarajmo hrvatski jer i stranci čitaju po svom) te da se kad su prvi dio imenske sveze i ne sklanjaju se pišu sa spojnicom.

14. komentar (Pravopisni znakovi. Bjelina. 33. str.)

Pisanje bjelina u brojevima stvorit će probleme pri obradbi teksta u Wordu jer će računalo automatski rastavljati brojeve na kraju reda. Kako to riješiti? Ni stavljanje točke nije rješenje jer će se dogoditi isto, odnosno rastavit će bilo koji pravopisni znak.

15. komentar (36. str., desni stupac, usklici)

Predlažem zamjenu „jao“ s „joj“, „ajoj“ ili „jaoj“ jer su uobičajeniji u hrvatskom jeziku.